

Utvärderingsformulär för hälsorelaterade internetsajter

Av Leslie Teach (1998). Godkänd svensk översättning av Per.Carlbring.6657@student.uu.se (1999-03-30)

Stor tack till Marie Söderberg för den utomordenligt konstruktiva kritiken!!

Detta utvärderingsinstrument är till för kliniker och personal inom hälsovård som vill ha hjälp med att utvärdera webbsajters lämplighet för patienter.

Surfa gärna omkring några minuter på *sajten* för att bilda dig en uppfattning, innan du börjar fylla formuläret. Ord skrivna *kursivt* finns förklarade i en ordlista på sista sidan.

I. Webbsajtsinformation

Sajtens titel: _____

Sajtens ämne / tema: _____

Sajtens adress: _____

Vilken verkar målgruppen vara? _____

Vad verkar *sajens* syfte vara? _____

Gör en ring kring den siffra som du tycker bäst representerar sajten. (1 = *stämmer inte*, 2 = *stämmer*, 0 = *går inte att säga eller passar ej alternativt vet ej*). Summera sedan poängen för respektive sida. För mer instruktioner se sida 3.

	Stämmer		Vet ej Passar ej
	Nej	Ja	
II. Innehåll			
1. Syftet med denna <i>sajt</i> är klart uttalat eller självklart.	1	2	0
2. Informationen verkar inte vara en " <i>infomercial</i> " (d v s reklam utformad som hälsoinformation.)	1	2	0
3. Informationen verkar inte vinklad eller partisk.	1	2	0
4. Om sajten uttrycker värderingar, så diskuterar författaren alla sidor objektivt.	1	2	0
5. Alla aspekter av ämnet behandlas adekvat	1	2	0
6. <i>Externa länkar</i> finns för att så fullständigt som möjligt täcka ämnet. (Om det inte behövs några länkar, ringa in "0".)	1	2	0
III. Noggrannhet			
7. Informationen är korrekt.	1	2	0
8. Källor finns klart dokumenterade.	1	2	0
9. Sajten säger sig ansluta till <i>HON principerna</i> .	1	2	0

Antal poäng på denna sida: _____

Antal "vet inte/passar inte": _____

	Stämmer		Vet ej Passar ej
	Nej	Ja	
IV. Upphovsman			
10. Sajten är sponsrad av eller knuten till en institution / organisation.	1	2	0
11. För sajter skapade av en individ: Upphovsmannens kvalifikationer finns klart uttalade (utbildningsbakgrund, akademiska meriter, kompetens, erfarenheter, ansluten till lämpliga organisationer)	1	2	0
12. Information om hur man kan kontakta författaren eller webmastern finns (e-post <u>och</u> postadress eller telefonnummer).	1	2	0
V. Uppdateringsfrekvens			
13. Datum för publiceringen finns klart angivet.	1	2	0
14. Uppdateringsdatumet är aktuellt nog för att kunna ha fångat in ev ändringar inom det aktuella området.	1	2	0
VI. Målgrupp			
15. Målgruppen författaren vänder sig till är uppenbar (akademisk, ungdom, minoritet eller allmänheten).	1	2	0
16. Detaljnivån för målgruppen är passande.	1	2	0
17. Kravet på målgruppens läsförmåga är passande.	1	2	0
18. Fackuttrycken är lämpliga för målgruppen.	1	2	0
VII. Navigering			
19. De <i>interna länkarna</i> förbättrar sajtens användbarhet.	1	2	0
20. Informationen kan hämtas på ett bekvämt och lämpligt sätt.	1	2	0
21. En <i>sökfunktion</i> är nödvändig för att göra sajten användbar.	1	2	0
22. Sajten är utrustad med en <i>sökfunktion</i> .	1	2	0
23. Sajten är logiskt organiserad, vilket underlättar informationsinhämtandet.	1	2	0
24. Det finns länkar för <i>nerladdning</i> av den <i>mjukvara</i> som sajten kräver.	1	2	0
VIII. Externa länkar			
25. Länkarna är relevanta och ändamålsenliga för sajten.	1	2	0
26. Länkarna fungerar.	1	2	0

Antal poäng på denna sida: _____

Antal "vet inte/passar inte": _____

	Stämmer		Vet ej
	Nej	Ja	Passar ej
27. Länkarna är aktuella nog för att kunna fånga in ev ändringar inom det behandlade området.	1	2	0
28. Länkarna är lämpliga för målgruppen (t ex en sajt riktad till allmänheten har inte länkar till sajter som är alltför komplicerade)	1	2	0
29. Länkarna går till pålitlig information från säkra källor.	1	2	0
30. Länkar till organisationer som bör vara representerade finns.	1	2	0

IX. Struktur

31. Undervisningsgrafiken ökar sajtens användbarhet.	1	2	0
32. Den <i>dekorativa grafiken</i> gör inte att <i>överföringshastigheten</i> märkbart sänks.	1	2	0
33. Det finns en " <i>text-only</i> " version för textbaserade webbläsare.	1	2	0
34. Sajtens användbarhet påverkas inte negativt av att använda " <i>text-only</i> " versionen.	1	2	0
35. Alternativ för handikappade finns (t ex stor text, ljud).	1	2	0
36. Om ljud- eller videokomponenter finns och dessa inte kan komma åt, är sajtens information fortfarande komplett.	1	2	0

Antal poäng på denna sida: _____

Antal "vet inte/passar inte": _____

Sammanlagd poäng (sid 1+2+3) =

Sammanlagt antal "vet inte/passar inte" (sid 1+2+3) =

Eftersom de frågor som besvaras "vet ej/passar ej" inte räknas med blir betygsuträkningen enligt nedan:

36 - (sammanlagt antal "vet inte/passar inte") = (antalet besvarade frågor)

* 2 = (teoretisk maximal poäng)

(sammanlagd poäng) / (teoretisk maximal poäng) * 100 = (betygspoäng)

...dvs dividera den sammanlagda poängen med det maximala antalet poäng (uteslut alla "vet inte/passar inte" svar i uträkningen).

100-90%	Utmärkt! Denna webbsajt är en ypperlig källa till patientinformation. Klienter/patienter kan lätt tillgå och förstå informationen som finns på denna sajt. Tveka inte att rekommendera denna sajt till klienter/patienter.
89-75%	Adekvat. Denna webbsajt kan förmedla relevant information och kan navigeras utan större problem, även om den inte är den bästa möjliga. Om inte en annan källa kan hittas så kan denna dock ge bra information. Du bör diskutera vilken information som kan läsas på denna sajt och vilken som saknas.
74-0%	Dåligt. Denna sajt bör inte rekommenderas till dina klienter. Informationens validitet kan inte styrkas. All information kanske inte finns tillgänglig. Sök efter en alternativ sajt för att garantera att falsk eller vinklad information inte läses.

Ordförteckning

- DEKORATIV GRAFIK** - Bilder som inte är nödvändiga för att förstå innehållet på webbsidan. Utsmyckning.
- EXTERNA LÄNKAR** - En (hyper)länk kännetecknas ofta av att den anges med en annan färg eller är understruken eller markerad på annat sätt.
Genom att klicka på länken kan man hoppa till ett annat dokument. Externa länkar gör att du hoppar till en webbsida som ligger utanför den aktuella sajten. (ungefär som referenshänvisningar till andra böcker).
- HON PRINCIPERNA** - Principer som Health on the net foundation har satt upp som riktlinjer i syfte att höja kvaliteten på hälsorelaterade internetsajter. Läs mer på <http://www.hon.ch/HONcode/index.html>
- INFOMERCIAL** - Reklam utformad som hälsoinformation. Ger ett intryck av att vara information.
- INTERNA LÄNKAR** - Genom att klicka på länken kan man hoppa över till någon annan del av dokumentet, en bild eller annan text. (ungefär som sidohänvisningar inom en och samma bok) Se även *externa länkar*.
- MJUKVARA** - Program (t ex "plug-in") som ibland kan behövas för att använda speciella funktioner på en sida. (T ex "Real audio").
- NERLADDNING** - Överföring av en fil från en fjärrdator till den egna datorn. Ungefär "att hämta hem en fil".
- SAJT** - Försvenskning av engelska ordet "site" som betyder plats eller läge, oftast i detta sammanhang en hemsida eller samling hemsidor på internet.
- SURFA** - Vanlig benämning på sökning och informationsletning på Internet.
- SÖKFUNKTION** - Inbyggd funktion som hjälper användaren till speciell information.
- TEXT-ONLY** - Funktion för att göra information tillgänglig för webbläsare som inte kan hantera grafik.
- ÖVERFÖRINGS-HASTIGHET** - Här: Den hastighet varmed data överförs via Internet. Ungefär hur snabb (alt slö) förbindelsen är. D v s hur lång tid det tar för t ex dekorativ grafik att komma upp på skärmen från det att sidan börjat laddats.